REDACŢIUNEA,
Administraţiunea şi Tipografia
Braşov, piaţa mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administraţiune Braşov şi la următoarele
BIROURI de ANUNŢURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. În Budapesta la A. V. Golberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsebet-korut).
Preţul inserţiunilor: o serie garmond pe o colonă 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă şi învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXX.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe şase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 franci, pe şase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Braşov;
Administraţiunea, Piaţa mare târgul Inului Nr. 30. etagiu I. Pe un an 20 cor., pe şase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe şase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 250. Braşov, Luni-Marţi 13 (26) Noemvrie. 1907.

In faţa situaţiei parlamentare.

Zilele următoare ne vor lămuri, credem, asupra constelaţiunei partidelor din dieta ungară in faţa proiectului legei de împuternicire, care c'o iuţeală vertiginoasă a trecut deja prin două comisiuni şi pe care ministru-preşedinte Wekerle e nerăbdător de a-l vedea votat c'o zi mai nainte.

Toată pressa austro-ungară cumpăneşte azi şansele amintitului proiect de lege. Corespondentul din Budapesta al ziarului „Neue Fr. Presse“ comunică că în cluburile politice s'ar nutri speranţa, că va succede a izola pe Croaţi fiind localizată obstrucţia lor şi că va fi cu putinţă în urma aceasta a face să se primească pactul şi cvota. Guvernul se temea mult că disidenţii vor face şi ei la rândul lor resistenţă legei de împuternicire. S'ar fi mai liniştit însă, văzând că nu s'arată semne periculoase din partea aceasta. Disidenţii maghiari, cari stau în afară de coaliţie, formează mai multe grupuri. Cel mai mare din aceste grupuri, căruia îi aparţine şi Zoltan Lengyel, să fi declarat că e în contra ori cărei obstrucţiuni. Grupul mai mic al lui Polonyi încă nu s'a declarat în mod neîndoios dar se speră că nu va înscena o obstrucţie formală şi că mai puţin va sprijini pe Croaţi. Al treilea grup îl formează Banffy cu doi aderenţi ai săi. Banffy vrea să propună cu ocaziunea desbaterei legei de împuternicire susţinerea între Austria şi Ungaria a stărei actuale economice pe baza reciprocităţei. Al patrulea grup al deputaţilor opoziţionali maghiari sunt aşa numiţii democraţi, cari însă în timpul din urmă s'au purtat foarte liniştit, şi deci — zice corespondentul din chestiune — şi de sigur nu se gândesc la obstrucţiune. Din toate acestea conchide, că Croaţii şi-au greşit socoteala când au sperat că vor primi ajutor din partea deputaţilor opoziţionali maghiari şi că deci vor fi avizaţi la propriele puteri în obstrucţiunea lor.

Foarte bătător la ochi însă este că corespondentul foaiei vieneze, care este un Sas ardelean, se face a uita de astădată cu totul de existenţa celor 25 deputaţi naţionalişti. El nici că face amintire de ei măcar c'o vorbă când pune în vedere că izolarea Croaţilor va succede. Este el aşa de sigur şi sunt cluburile politice maghiare, a căror vederi şi speranţe le tălmăceşte, aşa de sigure că clubul naţionaliştilor va merge şi el cu cei ce vor să izoleze pe Croaţi şi dacă crede aceasta de ce când înşiră toate grupurile şi pe cel de trei oameni al lui Banffy, n'are nici un cuvânt pentru grupul naţionalist care e tot aşa de număros ca deputaţii opoziţionali laolaltă?

Aceasta se va putea pricepe întru câtva, dacă vom avea în vedere mai întâi, că foile ungureşti au lăţit părerea că îndeosebi deputaţii naţionalişti români necum să vrea să facă obstrucţie, dar ar fi în partea cea mai mare dispuşi chiar de a căuta puncte de atingere cu guvernul şi cu majoritatea. Inainte cu câteva zile în deosebi „Pesti Hirlap“ susţinea aşa ceva zicând, că lucrul se explică din faptul că majoritatea camerei observă în afacerea deputatului Vaida o atitudine mai conciliantă şi din faptul convorbirei senzaţionale dintre deputatul Vasilie Lucaciu şi Ugron Gábor, în favorul unei înţelegeri reciproce, „convorbire care de atunci a mai avut o continuare“.

Şi mai surprinzător decât aceste faime apare, că clubul naţionalist şi membrii lui observă cea mai mare tăcere şi că din partea lor nu se dă nici o lămurire, ca să se ştie cum stă lucrul în adevăr în ce priveşte atitudinea deputaţilor naţionalişti în situaţiunea de faţă.

Noi nu putem să ne explicăm apariţiunile, despre cari e vorba, altfel decât admiţând, că clubul naţionalist până acuma nici n'a ajuns să fie pe deplin în clar asupra atitudinei sale viitoare, fiindcă n'a avut ocaziunea încă să aducă o hotărâre valabilă şi fiindcă şi în sânul lui credem că vor fi opiniuni diferite.

Se anunţă că pe ziua de astăzi sunt învitaţi telegrafic toţi deputaţii naţionalişti la Budapesta. Se vede dar că azi mâne va lua şi clubul naţionatist o decisiune definitivă.

Mâne sau poimâne e vorba să se pună la ordinea zilei în cameră şi cunoscutul raport al comisiunei de imunitate în afacerea deputatului Vaida.

Deputaţii naţionalişti români vor trebui să se sfătuiască şi despre aceea cum să întâmpine raportul acestei comisiuni care, recunoscând de o parte, vrând nevrând că a fost violată imunitatea numitului deputat, cere dela cameră să treacă simplu peste ea la ordinea zilei ca şi cum nu s'ar fi întâmplat nimic şi n'ar fi fost împedecat un deputat timp de mai multe luni să-şi exerciteze mandatul său.

Multe pot face azi reprezentanţii noului „vileag kossuthist“, dar deputaţilor români nu le poate fi permis a trece peste aşa ceva simplu la ordinea zilei.

Naţionaliştii vor obstrua proiectul de autorizare, scrie »Kel. Ert.«, care de obiceiu e bine informat. Mai aduce amănuntul, că dep. *V. Lucaciu* este decis a vorbi singur o şedinţă întreagă.

Prin ziarul «Lupta«, deputaţii naţionalişti sunt stăruitor chemaţi la Budapesta, pentru a lua parte la conferinţele clubului, şi la şedinţele parlamentare. Marţi sau Mercuri, când Camera va vota asupra cazului de imunitate alui Dr. A. Vaida, deputaţii naţionalişti vor veni cu o propunere contrară propunerei prezintată de comisie.

Proiectul de autorizare va fi pus la ordinea zilei încă în cursul acestei săptămâni, întrerupându-se discuţia asupra tarifului autonom. Guvernul speră să poată termina repede cu el. In caz de lipsă şedintele Camerei vor fi prelungite cu mai multe ore, iar dacă Croaţii fac chiar obstrucţie technică, ultimele şedinţe vor fi prelungite până în noapte târziu. Disidenţii kossuthişti după convorbirile cu Andrássy, n'au de gând să vorbească mai mult de 30 minute câte unul.

Croaţii. Intrevederile lui Medacovici cu Iusth deocamdată n'au avut alt rezultat decât asigurări reciproce, că fiecare parte este pentru înţelegerea frăţească şi că cei doi negocianţi au încredere unul în cellalt. Nu se spune de ce, dar sunt multe nădejdi, pentru o schimbare favorabilă în situaţie, de şi de altă parte *disolvarea dietei croate* se pomeneşte tot mai mult ca un fapt sigur. Fruntaşul ziar croat »Obzor«, cuprinde în trei puncte pretenziunile comune ale partidelor croate: observarea severă a legilor fundamentale, sufragiul universal egal şi secret, apoi recunoaşterea guvernului croat de guvern parlamentar.

Deputatul *Potociniac*, ezilat din Cameră pe treizeci de zile, a depus mandatul de delegat în Camera ungară.

Cvota. Comisia pentru examinarea cvotei a primit cu şase voturi proporţia nouă a cvotei, în 36.4 şi 63.4 procente. Kossuthiştii, cari au patru voturi în comisie, s'au reţinut dela votare. Pentru noua proporţie a pledat cu deosebire Széll Kálman.

Tratatul de comerţ între Austro-Ungaria şi România. Din Bucureşti se anunţă, că negocierile pentru încheierea unui tratat de comerţ între Austro-Ungaria şi România vor începe în curând. Delegaţii români au fost aleşi şi vor pleca în curând la Viena.

Şedinţa de Sâmbătă în camera ungară.

— Wekerle pentru uniunea cu Austria. O apucătură în contra croaţilor. Clericalismul lui Apponyi. —

Lengyel Z. a motivat proiectul său de rezoluţie, prezentat mai de mult, în interesul băncii naţionale autonome. Cele interprinse de guvern şi de cameră în acest scop, nu le găseşte suficiente şi n'are încredere în ele. *Wekerle* i-a răspuns mai pe lung. L'a asigurat că s'a făcut tot ce s'a putut, dar că acestea sunt suficente şi

---

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Zaharia Bârsanu şi trupa lui.

Inainte de a trece la analiza jocului, să facem analiza pieselor.

Aci în Braşov, trupa lui Z. Bârsanu a dat două reprezentaţii: în 17 şi 21 Nov. n. Observaţiile ce vor urma nu sunt luate numai de la privirea acestora, ci după o urmărire a mai multor reprezentaţii în diferite locuri. Bine înţeles, la o cercetare mai amănunţită vor fi supuse întâiaşdată piesele jucate aci.

Intre acestea a fost o singură tragedie: »*Don Piedro Carusso*« de italianul Roberto Bracco. Au mai fost două comedii din italieneşte (»Dela Nord la Sud« şi »Capriciul unui tată«), două din franţuzeşte, şi o piesă familiară în versuri, tradusă de H. Lecca din franţuzeşte. Celelalte toate sunt traduse de Z. Bârsanu.

In tragedie avem un subiect duios, prins din viaţa societăţii noastre cu prejudicii. Contele Fabriciu, un om »cu bune intenţii«, însă prea slab de a putea sfărma acelea prejudicii, iubeşte pe fata scăpătatului şi beţivului Don Piedro. E o iubire ideală, şi când simte contele că nu ai mai putea rezista ispitei — fuge. Mai înainte însă, în o scenă plină de emoţii şi de lupte în un suflet de bărbat, spune verde lui Don Piedro, că numai felul lui de viaţă este piedeca de nu poate lua de soţie pe Margareta. O pocăinţă, o purificare sufletească, o înălţare sufletească plină de eroism — şi Don Piedro, fără să spună ceva copilei sale, dar lăsând'o în amare bănueli, pleacă de-acasă numai decât, in bezna unei nopţi viforoase. Din depărtare s'aude cântarea lui dureroasă, cu glasul în stângere. — Cortina cade.

»*Câinele şi Pisica*«, este un lanţ de scene pline de neînţelegeri, ce se petrec în o seară, între o păreche tînără, nebună unul de celălalt, însă cu schfoseli de a nu-şi arăta iubirea. La sfârşit, când iese la iveală, că în odaia bărbatului a fost o căţea de vânătoare, în loc de o femeie, cum credea soţ a, iar în odaia soţiei este un motan, în loc de bărbat, cum credea soţul — pacea e restabilită iarăşi, şi pecetluită cu îmbrăţişeri, până în cealaltă s ară, probabil. E pusă în scenă vorba despre pacea, care e mai dulce după ceartă. Slăbiciunea omenească, cam generală, face mult haz.

»*Un prietin*«, se numeşte comedie, însă pe nedrept. Cel puţin n'a fost jucată aşa, şi nici că trebuia. Eugen, mai bătrân, şi Dorin, mai tînăr, sunt doi verişori, cari se iubesc în toată sinceritatea. Dă D-zeu însă, de se îndrăgostesc amândoi de Emilia, un fel de bucătăreasă-îngrijitoare în casa lor. Eugen, mai îndrăzneţ, cu foarte puţin şi din întâmplare, apucă să mărturisească mai curând sentimentele lui. Atunci Dorin vrea să plece. Eugen nu-l lasă. Mai iese la iveală că şi Emilia are mai multă tragere de inimă pentru Dorin, decât pentru Eugen. Ei bine, să fie a lui, se gândeşte autorul, iar Eugen renunţă şi consimte asemenea, deşi îi cade greu. — Este aci idealizată, până la imposibil, prietinia, ce biruie patimile. Pare foarte primitivă idealizarea asta. Pe de-asupra, fiind pusă întâmplarea într'un mediu care are puţin interes pentru noi — ar putea fi lăsate la o parte aceste exagerate muieri de inimă, acest sentimentalism topit.

O piesă de salon, scrisă mai mult pentru diletanţi, este »*Sărutarea*« de Th. Bauville (trad. Lecca). Se iveşte pe scenă, în o pădure pustie, zina Urgela, cu înfăţoşare de babă bătrână, şi recitează versuri blajine, visătoare. Cu ceva pe urmă se iveşte Pierrot, un flăcău virgin, asemenea foarte blând. (l'a jucat d-na Bârsan, şi trebue s'o spunem: a avut foarte nimerite gesturi şi ţinute de flăcău!!) Se sărută întâiu de milă, apoi *s'ar* săruta de dragoste, dar zina are grijă să dispară în momentul potrivit. Toate aceste se întâmplă numai pentru ca la sfârşit să poată veni amândoi în avanscenă, şi să poată urzi un dialog, adresat către *public*, pentru a-i cere *indulgenţa*. Cu toate că chipurile de zînă sunt plăcute pe scenă, şi cu toate că la noi scena nu e foarte departe de scaune — intimităţile acestea nu prea au influinţă asupra publicului nostru.

E minunată, pe urma spiritului mai distins, mai îngrijit şi mai de toate zilele, comedia italiană »*Dela Nord la Sud*«! Bătrânul proprietar Filip, are o fiică, Paula, şi un nepot orfan pe care-l creşte dânsul, Valeriu.

Când erau mai tineri, verişorul şi verişoara începeau şi sfârşeau cu certe şi bătăi, de, mămăligosul Filip (cum la făcut, greşind, d. Băilă.) este silit a-i trimite în pensioane şi şcoale de cadeţi. Nu se revăd decât în floarea vârstei. Valeriu e locotenent, Paula fată mare. Cunoscând antipatiile lor, tata-unchiu este foarte îngrijit cum s'o dreagă, ca să poată sta ei împreună măcar trei zile. Teama lui e de prisos. La început, tinerii stau încă sub impresia vechilor amintiri, nu trece mult însă şi d-nul locotenent deja ţine el legătura de bumbac ce-o dapănă verişoară-sa. Fireşte, sfârşitul este — binecuvântarea părintească! — Pulzează multă viaţă în scenă, şi locotenentul ar fi să fie o simpatică caricatură.

Schimbarea sentimentului de ură în iubire, dă o grămadă de scene vesele. In rolul resfăţatei, dar senzibilei Paula, d-na Bârsanu a dovedit cele mai strălucite calităţi de îngenuă (naivă) pentru cari a meritat cu drept cuvânt complimentul ce i s'a făcut: vom mai desprinde noi caii dela trăsura d-nei Bârsanu!!

»*Capriciul unui tată*« este acela de a face soţ şi soţie din Ecaterina şi Napoleon, nepoata şi nepotul său, ori ce vor fi. Aceştia nu se cunosc, dar sunt în credinţa

garante sigure, s'a ferit cu obişnuita-i măestrie să o spună. Politica guvernului este fâţişă, zice. Este remarcabil pasagiul unde *se declară implicit, pentru banca comună*:

»Eu sunt aderentul şi urmez politica marilor uniuni economice, fiindcă sunt convins cât de mici avantagii pot să aducă ţării măruntele uniuni economice, faţă de cele mari, în sistemul de acum al economiei universale!«

...»La vremea sa, când va fi actuală chestia, eu voi şti să cedez locul acesta, acelora cari caută să realiseze alte tendinţe decât ale mele.«

Ministrul Kossuth, a ţinut să spună şi el câteva cuvinte. Protestează împotriva învinuirei de părăsire a principiilor (partidul său protestează asemenea cu sgomot!) şi declară că în cabinet, chiar pe vremea negocierilor cu guvernul austriac, el a stăruit mai mult pentru separarea chestiei băncii. Camera respinge proiectul lui Lengyel.

La articolul XIII al proiectului dela ordinea zilei, iau cuvântul 18 croaţi. Au fost numai trei suprimări de cuvânt. Înainte de a se începe discuţia pe paragraful următor, P. *Hoitsy* face propunerea ca paragrafele XIV—XVI să se discute împreună, fiind identice. Camera votează propunerea până nu au vreme a se desmetici Croaţii. Kossuthiştii se bucură de noua apucătură şi strigă ironic: »Ei, acuma v'ar plăcea să ştiţi ungureşte?!« La paragrafele împreunate iau cuvântul doi croaţi apoi se trece la interpelaţii.

Markos Gy. cere a se retrage ordinul ministerial prin care detrage debitul postal ziarului maghiar din America, »Szabadság« (şovinist estrem). Atacă pe ambasadorul Monarchiei în America pentru că nu ar recunoaşte decât supuşi austriaci şi la intervenţia căruia s'a oprit desigur şi foaia.

Interpelaţia lui *Bozoky A.* (textul l'am publicat Sâmbătă) în contra veleităţilor de clericalism al ministrului de culte, au făcut multă zarvă. Interpelantul află că numai catolicii sunt mulţumiţi cu politica lui Apponyi, şi asta deja e un semn, cât de răscolită este pacea confesională. (Ugron: Să nu râvnească nime la averea altuia!) Citează mai multe numiri în corpurile profesorilor şi inspectorilor, în cari nu s'a căutat la vrednicia, ci la confesia numitului. Acuză pe creştini sociali, *că aceştia silesc pe învăţătorii romano-catolici de a se face corteşii lor!* — Zgomotul a fost mare, şi întreruperile necontenite în cursul interpelaţiei. Bathyanyi şi-a făcut iarăşi reclamă cu un strigăt, la partea din urmă: »trăiască libertatea politică.«

Apponyi tăgădueşte un răspuns mai detaiat pe Mercuri. Deocamdată spune atât: interpelantul e informat defectuos şi judecă greşit, căci el (ministrul) face tot ce poate pentru pacea confesională, despre ce a dat dovadă şi — apropiind de realizare autonomia catolicilor.

Au mai fost două interpelaţii croate, de interes local. Polonyi a cerut amânare, pentru interpelaţia lui în chestia băncei.

Alegerile congregaţionale în comitatul Caraş-Severin. »Drapelul« din Lugoş publică lungi rapoarte despre resultatul alegerilor pentru congregaţia comitatului Caraş-Severin. Confratele lugojan nu este de loc mulţumit cu resultatul dobândit, deşi de astă-dată au fost aleşi cu 5 Români mai mult ca în trecut. La alegerile din anul acesta au expirat 21 mandate româneşti şi au fost aleşi 26 naţionalişti. S'ar fi putut alege însă un număr cu mult mai mare de membrii români, dacă conducătorii naturali ai poporului nostru din acel ţinut şi-ar fi împlinit cât de cât datorinţa. Cu ocasiunea acestor alegeri s'au ivit şi unele cazuri de tot caracteristice. In unele cercuri, în care reuşita candidaţilor naţionalişti părea mai presus de orice îndoială, au reuşit candidaţii oficiali. Causa — lipsa totală de interes a fruntaşilor români. In alte cercuri, precum este cercul Valeapai, a cărui alegători votaseră la ultima alegere dietală contra deputatului naţionalist, a reuşit cu o frumoasă majoritate lista naţională. Terorismul autorităţilor — de sine înţeles — a fost şi la aceste alegeri în deplină putere.

E caracteristică statistica celor aleşi după poziţia lor socială. S'au ales: 38 notari comunali, apoi 18 oficianţi municipali, 16 oficianţi ai societăţii priv. a c. f. u., 12 economi, 11 medici, 10 preoţi gr. or., 8 preoţi rom. cat., 7 advocaţi (din cari 5 naţionalişti, 1 Român nedeciarat şi 1 ovreu!), 5 oficianţi ai Comunităţii de avere, 5 funcţionari de stat, 4 preoţi gr. cat, 4 judecători, 4 comersanţi, 4 privatieri, 3 magistri poştali, 2 învăţători confesionali, 2 învăţători de stat, 2 industriaşi şi 1 preot reformat. Va să zică notarii ţin hangul, ei sunt cel mai chemat element a controla administraţia autonomă comitatenză! Ce ironie!

La situaţie.

Insemnăm aci câteva întâmplări mai mărunte, dar caracteristice pentru politica militantă.

In şedinţa comisiei economice, când aceasta avea să discute adică să primească proiectul de autorizaţie, cei doi membri poporali ce fac parte din comisie, au părăsit şedinţa înainte de a se ajunge la vot. Erau îndemnaţi la asta de anumite temeri. In conferinţa lor prealabilă, sub prezidiul ministrului Zichy, era vorba numai de un proiect de provizoriu, aşa ca să rămână pe urmă definitivizarea legilor cu privire la pact. Văzând proiectul lui Wekerle au crezut de lipsă a demonstra cu absentarea dela vot. Făcuseră ciudă kossuthiştilor cu asta. In comisia financiară însă (aceiaş zi seara) au primit şi ei. Cu acest prilej, *Francisc Kossuth* a făcut apel la partide, să nu urmeze aceasta politică anarhică de *nyepozvolim*, care a dus la peire Polonia. Asemenea apelase la maghiarism, la sentimentul naţional, care nu-i iertat să îndemne nici pe un maghiar de a face greutăţi guvernului. A mai spus şi Wekerle o lungă vorbire de convingere. *Szell K.*, a aderat asemenea.

Disidenţii ţin conferinţe dese, ei între ei. O parte la Polonyi, altă parte la Lengyel. Cel dintâi uneltește mult în contra guvernului. Işi pune mandatul în rămăşag că nu va fi bancă autonomă în 1911, nici independenţă economică în 1917.

Au mai părăsit partidul kossuthist G. Iusth şi K. Lipthay, neputând »suferi presiunea de partid«.

Pe culoare, *Andrássy* urmează cu silinţele lui de a domoli pe disidenţi. A isbutit, se zice. S'au despărţit cu învoiala »să fie atacat guvernul, însă scurt şi cuprinzător«. Intre altele a declarat, că *guvernul austriac nici într'un caz nu se învoeşte, ca raportul cvotei să fie stabilit de Maj. Sa*, şi numai pe un an. Wekerle a destăinuit un plan vechi — mai bun, după părerea sa — care voia încheiarea pactului pe 20 de ani, cu linie vamală dela 1917 încolo, şi cu banca naţională numai decât. S'a abandonat planul din cauza opoziţiei kossuthiste.

Conferenţa kossuthistă de Sâmbătă seara, cu câte o lungă vorbire a şefului şi a lui Wekerle, a primit unanim proiectul de autorizaţie, impus — de situaţia estraordinară creată prin obstrucţia croată. Un deputat a cerut să se omită argumentaţia cu obstrucţia croată.

Revizuirea regulamentului preocupă mult opinia publică. După alţi membrii ai cabinetului, Kossuth a spus solemn, că»partidul trebue să se împretinească cu gândul unei revizuiri apropiate.« Planul lui este de a *revizui regulamentul numai pe durata unei sesiuni*. Alţii propun introducerea unui special paragraf în contra croaţilor. Fireşte activitatea Croaţilor cu totul o timbrează de răzvrătire, conspiraţie, tradare etc. — foarte bune scuze pentru măsurile excepţionale.

Cronica din afară.

Situaţia în Portugalia. Din Madrid se anunţă, că situaţia din Portugalia este extrem de gravă. Autorităţile au luat măsuri la poştă ca să se poată şti ori ce scrisoare de cine a fost expediată. Alaltăeri au fost arestaţi 5 oficeri şi 5 soldaţi din marină. Mai multe bastimente, cari erau suspicionate, au fost trimise în coloniile din Africa. Comandantul garnizoanei din Lisabona şi-a înaintat demisia. Garda oraşului, compusă din 1200 infanterişti şi 500 cavalerişti stă gata în căzărmi. In ultimele două zile au fost arestate 136 persoane, la cari s'au găsit 44 bombe. S'au luat măsuri severe contra ziarelor, contra tuturor afară de trei, care sprijinesc lovitura de stat. Şi în potriva ziariştilor străini s'au luat măsuri stricte.

Situaţia financiară a Bulgariei. Ministrul de finanţe Paiacof a făcut în faţa Sobraniei o expunere amănunţită asupra situaţiunei financiare a Bulgariei. Cu cifrele făcut să se vadă netemeinicia alarmei date de opoziţie, cum că Bulgaria se află în ajunul unei adevărate ruine financiare. Casa statului, a spus ministrul de finanţe, se află îndestulată; pentru liniile ferate ce urmează a se construi se află un fond de rezervă de 48 milioane; budgetul pe 1907 se va solda cu un escedent de 25 milioane. In ce priveşte renta, care e acum de 7 la sută, ea se va menţine.

Asasinatele bandelor din Macedonia. După ştirile primite din Uscueb, în ultimele zile au avut loc în câteva localităţi asasinate printre bulgarii partizani ai diverselor grupe de comitagii. Depeşile consulare confirma nimicirea unei bande bulgare semnalată la 19 Octomvrie.

ŞTIRILE ZILEI.

— 12 Noemvrie v.

Inc'o osîndă. Pentru un articol din »Ţara noastră« d. I. *Lupaş*, a stat Sâmbătă înaintea curţii cu juraţi din Cluj. Vina, ce i s'a găsit: agitaţie în contra clasei proprietarilor maghiari! Pedeapsa, ce i s'a dat: *două luni închisoare şi 200 cor. amendă!!* Acuză a susţinut-o procurorul Dorgo. Apărarea şi-o făcuse acuzatul însuşi. Mai poate fi vorba, ca apărarea — autorul n'a avut intenţia să agite, ci a glorificat numai pe ţăranul român! — să fi avut vreun rezultat?

Deacuma va să zică vindem şi »clasele« nu numai naţiunea şi patria...

O serbare a Reuniunei femeilor române din Braşov. Eri în 11/24 Novembrie s'a serbat un parastas în biserica St. Nicolae pentru sufletele fundatorilor Reuniunei femeilor române din loc şi a internatului său la care a luat parte comitetul Reuniunei, toate elevele internatului orfelinat şi alţi mulţi invitaţi. Cântările de parastas le-a executat cu mare măestrie corul bisericei Sf. Nicolae din Braşov sub conducerea dlui profesor G. Dima. După terminarea acestei frumoase slujbe, toţi câţi luaseră parte la parastas, s'au îndreptat spre edificiul internatului orfelinat unde sa săvârşit sfinţirea casei internatului (proprietatea Reuniunei) prin preotul Dr. Vasilie Saftu. Urmă apoi o rugăciune cântată de elevele internatului sub conducerea dibace a d-lui învăţător Stoicovici. Dna Elena Sabadeanu ţinu un discurs ocazional bine simţit în care releva pe scurt istoricul reuniunei şi al internatului dela înfiinţare până în ziua de azi — pe care il vom publica în numărul nostru poporal. —

Două eleve au mai declamat câte o poezie. Una de *Bolintineanu*, iar cealaltă frumoasa poesie de *Andrei Bârsanu* »Orfana«, care fu scrisă cu ocaziunea jubileului de 50 de ani a reuniunei şi care şi ea a făcut cea mai profundă impresiune. Serbarea s'a încheiat cu un cântec vioi înbărbătător al elevelor cântat în două voci. După ce publicul a vizitat toate încăperile proprii ale internatului şi au admirat în una din ele şi „un nou războiu pe care era întinsă o pânză albă ca neaua, a părăsit mulţămit acest locaş unde se adăpostesc şi instruesc cu bună îngrijire 50 fetiţe de român, veseli de ceea ce au văzut până acum şi cu şi mai mari speranţe pentru viitor.

Procesele noastre de pressă nu mai contenesc. Vineri s'a manuat redactorului »Tribunei« Sever Bocu, actul de acuză, prin care se incriminează un tablou statistic al proceselor dictate ziarelor româneşti, apărut sub titlul »Calvarul« acum un an în »Tribuna«. Procurorul a găsit în acest tablou statistic delictul »glorificărei faptelor făcătorilor de rele«.

Sâmbătă s'au prezentat organele poliţiei din Arad în localul redacţiunei »Tribuna« căutând manuscrisele articolelor »Mişcarea culturală«, »Măcelul ingrozitor dela Pănade« şi »Honvezii«, apăruţi în Tribuna. Sunt prin urmare alte trei procese în perspectivă.

Vicespanul oraşului Braşov dl dr. Fr. *Jeckel* şi-a cerut — precum aflăm — pen-

---

că fiecare e urât şi bătrân. Fug unul de altul, însă nimeresc din întâmplare la acelaş hotel, se aprind foc, fără de a şti care cine-i. Ecaterina află întâi adevărul, îi trage o păcăleală lui Napoleon, purtându-l prin poate spaimele, apoi se descopere şi pentru el adevărul, şi — sunt fericiţi! Multele situaţii încurcate, de şi cu aluzii cam transparente, sunt potrivite pentru a deştepta râsul.

Acestea au fost piesele, în rândul cum s'au jucat la Braşov. Inafară de acestea, abia cinci de se mai găsesc în repertorul trupei.

Fără îndoială, resumatele făcute cu grija de-a nu se ocupa prea mult loc, nu pot fi suficiente pentru a ilustra după cum ar trebui, judecata ce se va face asupra lor. Cetitoriul este silit, deci, să primească principiul »iurare în verba magistri«, adică — a primi orbiş, părerile recenzentului. O recenziune de alminterea nici nu poate fi scrisă pentru cetitori. Ea se gândeşte la cei ce-au fost de faţă, ca privitori sau ca actori.

Revenind la repertoriu, întâia constatare ce trebue să facem este lipsa pieselor de-o valoare estetică mai înaltă, de o superioritate morală mai îngrijită, (sub care nu înţelegem pruderia!!) de o fineţă mai aleasă, un spirit mai delicat, un comic mai subţire. Neapărat, în asta nu e altceva decât o potriveală cu publicul nostru care e de foarte multe feluri, cu foarte deosebite gusturi. Peste asta, ca peste un fenomen de haosul începuturilor, trebue să trecem şi trebue să aşteptăm — pe urma înmulţirei publicului! — selecţia inevitabilă. Fapt rămâne însă, că până nu se va putea face aceasta selecţie, până când nu va fi un repertoriu în care piesa asta va fi pentru publicul acesta, iar piesa cealaltă pentru publicul acela, cu piesele cerute de situaţia actuală, cari trebue să ţină seamă de toţi deodată, de toate felurile şi de toate gusturile—mulţumirea nici când nu va fi generală, şi *succesele deasemenea nicicând nu vor putea fi depline.*

Şi mai una. Nici chiar cât s'ar fi putut, nu s'a avut grijă de asta. In alegerea şi traducerea pieselor, d. Bârsanu pare a se fi lăsat orientat mai mult de gusturile sale, decât de ale publicului. Bine înţeles asta nu i se poate lua de rău în aşa măsură cum ar dori unii şi alţii. Când nu sunt la îndemână sute de piese, când actorul însuşi trebue să compună reportoriul, iar el este şi literat, concesia asta negreşit trebue să i se facă. Cu vremea, publicul se va potrivi el gusturilor d-lui Bârsanu. Dar dacă armonia asta încă nu există, şi va veni încet, şi unul şi altul trebue să'şi dea seamă de aceasta împrejurare, şi să caute aici motivele.

Cetind cele de mai sus, însă oricine va trebui să aprecieze uriaşele greutăţi ce are să întâmpine trupa în lipsa de piese. Ce-i drept piese bune sunt destule, dar nu uitaţi, că trupa are numai doi membri permanenţi! Al treilea şi al patrulea trebue să-l iee când de icea când de colo. Rolurii mari de frunte nu se pot da acestora, fiind-că n'au timp a le studia, iar nestudiate ele sunt numai spre greutatea ansamblului.

De altă parte este justă şi cererea publicului de a căpăta cât mai multe şi cât mai variate piese. Fără 'ndoială, asta o ştie d-l Bârsanu şi dacă nu i-o spunem, şi într'un nou turneu va veni cu noi piese. Despre astea apoi avem toată încredere că nu vor fi luate numai din reportoriile franceze şi italiene, al căror spirit se potriveşte mai puţin cu lumea noastră, ci vom avea bucăţi de pe scenele germane şi engleze, pe cari le înţelegem şi le gustăm mai bine. Mai multă seriositate, chiar şi în umor, şi mai puţină superficialitate, chiar şi în drame. D-nul şi d-na Bârsanu, cari au cultura şi temperamentul bucureştean, ar face foarte bine, să petreacă o vreme oarecare la teatrele nordice. — Variaţia pieselor o mai cerem şi din alte motive. Ne trebue să vedem cât de multe figuri pe scenă. Chiar aceiaşi persoană ne place să o vedem cât se poate de schimbată, să o recunoaştem cât mai puţin, — ceea-ce nu este numai chestie de mascare, ci mai cu seamă de diferenţă a caracterelor ce trebue formate. Este lasta chiar în interesul actorilor. Dacă publicul îi vede într'una pe ei şi numai pe ei, — de-ar fi cei mai de frunte între toţi — publicul începe »a se uri« cu ei. Iar mulţimea pieselor, varietatea lor este inevitabilă pentru desăvârşirea actorilor. Ei trebue să joace foarte mult, foarte des şi foarte în multe chipuri. Aşa cum se face acum, vom da înainte foarte încet. Treizeci până la cincizeci reprezentaţii într'un an sunt foarte puţine în vederea acestei desăvârşiri, mai cu samă când în cele cincizeci reprezentaţii pentru un actor sunt numai zece roluri!!

Le constatăm acestea nu numai pentru a scuza, ci mai cu seamă pentru a pretinde o grabnică îndreptare a situaţiei. Căci, nu ne poate reţinea nimic de a spune verde, că dacă peste tot vrem să ajungem la ceva, nu-i iertat să zăbovim mult la neajunsurile începuturilor! Ori să avem în scurt timp un teatru bun, ori să nu avem de loc. Tânjirea nu poate avea rost, fie ea cât de naţională!

In cazul cel mai rău, să începem în alt chip: să dăm acuma un teatru pentru ţărani, şi numai după o şcoală cu strălucite dovezi de străduinţe, să facem din el un teatru mai înalt. Sau, »Societatea p. fond« să plătească subvenţii unei *bune şi complete trupe din România, care va avea să deu reprezentaţii în diferite locuri!!* Dar, astea rămân deocamdată în rezervă!

(Va urma.) *S. C. D.*

sionarea. Dl Dr Jekel a stat în serviciu' comitatului Braşov începând dela anul 1884.

Ni se închid şcoalele cu grămada. Din mai multe părţi ardelene, mai cu seamă din comitatul Turda Arieş ne soseşte ştirea că autorităţile închid una după alta şcoalele româneşti confesionale, sub cuvânt că nu sunt corespunzătoare localurile. In comuna Dumbrău, unde s'a făcut de asemenea această nedreptate, recursul senatului şcolar, este trăgănat la congregaţie, fără de a se rezolvi şi băieţii bat străzile pustii. Aşteptăm informaţii mai precise dela corespondenţii noştri, şi până atunci publicăm ştirea cu rezerve.

Dr. Francisc Obert protopresbiterul evang. săsesc al Braşovului s'a retras din funcţiunea sa. Implinind 79 de ani şi simţinduse mai slăbit în sănătatea sa, deşi încă în toată vigoarea spirituală, Dr. Obert a cerut la începutul lunei acesteia să i se acorde a se retrage, sau cum se zice în terminul oficios, a trece în şirul celor emeritaţi. Episcopul i-a primit retragerea exprimându-i mulţumirea şi recunoştinţa pentru serviciile însemnate, ce le-a prestat adeseori în timpuri grele bisericei şi şcoalei în timp de 65 de ani. D-l Obert a stat în fruntea comunei bisericeşti evangelice de aici timp de 26 de ani. El a fost, cum zice ziarul săsesc din loc, un apostol al bunăstărei poporului săsesc, care are să-i mulţămească mult. Dr. Obert ca om, care se ridică prin ştiinţa sa universală sus peste mediocrităţi, s'a bucurat tot odată şi de stima poporaţiunei de altă naţionalitate a Braşovului. Urăm valorosului octogenar deplina reînsănătoşare şi încă mulţi ani fericiţi.

Din anuarul X. al Societăţii pentru fond de teatru român pe anul 1905—1906, apărut în zilele aceste scoatem de astădată următoarele date despre mişcarea teatrală la noi în cei din urmă 7 ani: In 1900 s'au dat 129 serate teatrale, în 1901 s'au dat 120 serate teatrale, în 1902 s'au dat 144 serate teatrale, în 1903 s'au dat 179 serate teatrale, în 1904 s'au dat 175 serate teatrale, în 1905 s'au dat 182 serate teatrale, în 1906 s'au dat 138 serate teatrale. Scăderea din anul ultim se explică prin criza economică şi prin faptul, că nu toate reprezentaţiunile teatrale ajung la cunoştinţa secretarului societăţii. La concursul publicat pentru cele 2 premii (unul de K. 500 şi altul de K. 300) au întrat 11 piese, din cari s'a conferit d-lui Romulus Muntean, student în Haţeg, premiul de K. 300 pentru piesa sa »Nicolae Vulpea«.

Necrolog. In Salva a încetat din viaţă preotul *Vasiliu Dumbrava* în etate de 53 ani. Inmormântarea a avut loc eri Duminecă. Odihnească în pace!

Din incidentul morţii advocatului Dr. *Florian Duma* din Oradea mare, au lansat anunţuri funebrale reuniunea de cântări »Hilaria«, a cărui preşedinte a fost reposatul şi institutul de credit şi economii »Bihoreana«, care deplânge în reposatul pe membrul său din comitetul de revizîune.

Reprezentanţa oraşului Braşov, va ţinea Mercuri în 27 şi eventual Joi în 28 Noembrie la orele 8 p. m. în sala »Sfatului« o şedinţă ordinară. La ordinea zilei sunt 26 obiecte. La începutul şedinţei se va face alegerea a doi senatori în magistratul oraşului şi se vor îndeplini şi locurile cari devin vacante prin această alegere.

Numire. D-l Dr. Petru Ionescu, profesor la institutul pedagogic din Caransebeş a fost numit, la recomandarea dep. Burdia Szilárd, secretar ministerial în ministeriul de culte.

Prinţul moştenitor al Portugaliei pedepsit. Din Londra se anunţă că regele Carol al Portugaliei a aplicat o severă pedeapsă prinţului moştenitor Ludvig Filip, inchizându-l la o depărtare de 100 km. de Lisabona în vila Viciera. El e ţinut acolo sub cea mai strictă pază. Prinţul Ludvig Filip ar fi observat regelui că activitatea sa neparlamentară împinge poporul în braţele republicanilor şi a anarchiştilor. Se afirmă că prinţul moştenitor se află sub influenţa conservatorilor, cari împing lucrurile în spre o abdicare a regelui Carol, pentru a aduce pe tron pe prinţul Ludvig Filip.

Doctor utriusque juris. Din Cluj ni se comunică, că dl Victor *Popu* a fost promovat alaltăieri pentru a doua oară doctor în drepturi, făcând pelângă doctoratul din ştiinţele juridice şi cel din ştiinţele politice. Dl dr. Victor Popu a fost, precum ştim, timp mai îndelungat angajat în cancelaria regretatului notar public din Braşov, Petru Nemeş, unde şi-a câştigat merite frumoase pentru şcoala şi biserica noastră din Braşov, prin aranjarea causelor testamentare după regretaţii binefăcători Şuştai şi Buntoiu. Adresăm simpaticului tânăr român sincere felicitări!

»Viitorul«. De o săptămână apare în Bucureşti un nou ziar mare, cu numele »Viitorul«, la care sunt grupaţi număroşi fruntaşi distinşi din sânul partidului liberal. Ziarul apare ca ediţie de dimineaţă şi este cu multă îngrijire redactat.

O ciudeţenie, sau monstru, cum vreţi se poate numi un proiect de lege în trei paragrafe, în contra trădătorilor de patrie. Titula este »în contra tradării de patrie, şi în contra crimelor ce ţintesc nimicirea unităţii teritoriale, însigniilor naţionale şi a limbei maghiară.« Se propun pedepse de închideri pe viaţă, şi răpirea tuturor drepturilor cetăţeneşti, iar judecata ar avea să o facă întregul cabinet ministerial.

Autorul, un anumit Nagy Sandor, este acuma — încă — funcţionar la careva bibliotecă din Budapesta, dar poate să mai ajungă foarte departe — în balamuc, sau chiar în parlament.

Ne mirăm mai mult însă de foile maghiare, cari fac haz pe socoteala lui, în loc să-i cânte osanale!

Björnson în Croaţia. Conziliul comunal din Spalato a trimis lui Björnson o depeşă de salutare, pentru »acţiunea lui nobilă«. La invitarea aceluiaş conziliu, se spune, că Björnson va veni în Croaţia şi va ţinea o conferinţă în Zagrab.

Episcopul Aradului şi cariera de comercianţi. P. S. Sa episcopul Aradului Ioan I. Papp recomandă printr'un circular, adresat tuturor oficiilor protopresbiterale şi parohiale de sub jurisdicţiunea conzistoriului gr. or. din Arad, cu toată căldura tinerilor români îmbrăţişarea carierei comerciale. Acest circular a fost lansat în urma invitării societăţii comercianţilor din Arad (Az aradi kereskedök köre), care oferă serviciile sale pentru plasarea absolvenţilor români ai şcoalei poporale ca ucenici pe la comercianţi. Cei ce doresc a îmbrăţişa aceasta carieră — şi e de dorit ca numărul acestora să fie cât de mare — să se adreseze biroului acestei societăţi.

Inspecţia şcoalelor confesionale. Ministrul a dispus, ca şcoalele confesionale să fie vizitate mai des din partea inspectorilor şcolari, ca să vadă sporul în limba maghiară. Pentru şcoalele confesionale din comitatul Caraş-Sevevin — scrie »Foaia Diecezană« — a numit şi un vizitator special al şcoalelor, pe Anton Gombkötő, acordându-i — afară de salarul ce-l are — un pauşal de călătorie în suma de 1330 cor.

Se desminte ştirea, ce-am dat şi noi, despre cuvintele Maj. Sale, „în cari face aluzie la disolvarea parlamentului. — Necesitatea însă nu se poate desminţi!

Nouă foaie românească în Bucovina. A apărut la Cernăuţi »Deşteptarea«, foaie pentru popor, redactată de mai mulţi membrii ai societăţii literare »Junimea«. Numărul 1 e frumos şi interesant. Conţine: Cuvânt către cetitori, Din istoria Românilor din Bucovina, O novelă, Cântec vitejesc despre Stefan cel Mare, Despre înmormântarea ţăranilor români în America, Despre testament, Intoarceţi inima spre Dumnezeu, Oftica (sfaturi igienice), Sfântul Ioan Gură de aur, etc. Redactor: Stefan Scalat. Apare de 2-ori pe lună. Abonamentul 3 coroane pe an.

Ţărani români daţi în judecată pentru cântări româneşti. Patru ţărani români din Micălaca au fost daţi în judecată pentru că au cântat »Hai să dăm mână cu mână« şi »Tricolorul«. Ţăranii s'au apărat singuri. Tribunalul (din Oradea-mare) neaflând nici o primejdie în cântarea acestor cântece româneşti, i-a achitat. Reîntorşi acasă, primul lucru ce au făcut a fost că au cântat cele 2 cântări în faţa locuinţei denunţiatorului Cosma.

Un atentat contra ţarului. Din Petersburg se anunţă că la o mică depărtare de reşedinţa ţarului, dela Peterhof, a fost găsită o tânără femee zăcând la pământ. Ea prezinta simptome de otrăvire. Dusă la spitalul Obukov, după ce i-s'au dat ajutoare şi şi-a revenit în fire, ea a mărturisit că fusese însărcinată a comite un atentat contra ţarului. Cum în ultimul moment i-au pierit puterile şi curagiul, ea a preferit să moară decât să se reîntoarcă cu ruşine. Până acum nu s'a putut afla nimic asupra comitetului terorist, care a plănuit atentatul.

Un accident al regelui Italiei. Regele a făcut Sâmbătă o escursiune cu automobilul în jurul Romei. La reîntoarcere frâna stricându-se a fost cu neputinţă a se mai micşora viteza. Cu o viteză extraordinară automobilul străbătu o distanţă mare, s'a isbit de o poartă, pe care a resturnat-o şi apoi pătrunse în parcul castelului. După ce a înconjurat de câteva ori o fântână arteziană automobilul, numai cu mare greutate a putut fi oprit.

Concert românesc în Viena. Societatea »Clubul român« din Viena ne anunţă că Marţi în 3 Dec. n. va da acolo un concert cunoscutul baritonist român Nicolae *Corfescu*, in sala »Josefsaal« din Josefsgasse. Concertul e patronat de societatea »Clubul român«. Programul este foarte variat şi conţine piese clasice şi doine româneşti. Unele puncte din program vor fi cântate de d-na Maria Corfescu. Acompaniamentul e susţinut de dl prof. Scărlătescu.

Tragere la ţintă. In zilele de 26 şi 27 Noembrie n. a. c, vor avea loc exerciţii de tragere la ţintă cu tunuri pe teritoriul între noul loc pentru exerciţiile militare de tir şi maierul firmei Czell, în direcţiunea spre »Piatra Corbului«. Pentru a evita orice nenorocire este strict interzis a călca în aceste zile teritoriul amintit.

Spicuiri.

Neîntrecutul cântăreţ al iubirii, Heine, nu are încă o statue în Germania şi nici chiar în oraşul natal Düsseldorf. In schimb editorul său din Lipsca, Meyer, încearcă a repara această greşală a compatrioţilor lui Heine, reunind într'o nouă ediţie opera literară întreagă o poetului. S'a reservat pentru el o sală a bibliotecii din Düsseldorf, unde i-s'a şi pus bustul.

Atâta deocamdată pentru un poet german, care a fost poet, mare poet, fără să fi fost şi German.

Şovinismul e o boală care bântuie şi la nord!

*

Romancierul socialist american Upton Sinclair, a cărui carte *La Jungle*, a produs un scandal al fabricanţilor de conserve din Chicago, face o profeţie hotărâtă şi curioasă în ultima sa lucrare: *Republica industrială:* »Scriu cu cea mai mare seriozitate, nu ca un visător sau copil, dar ca un sociolog acestea: Două-spre-zece luni după alegerea la presidenţie în 1913, revoluţia va isbucni în America«.

Să ne însemnăm...

De bunăseamă »Gazeta Transilvaniei« va întreţine atunci pe cetitorii săi cu ştiri complete printr'un trimis al său special în America.

*

In Scoţia înainte de a fi închişi la balamuc acei cei sunt consideraţi alienaţi, sunt mai întâi supuşi unui examen din cele mai riguroase, în urma căruia inspectorul presintă raportul sau. In mijlociu, la o sută indivizi presupuşi nebuni, jumătate erau teferi. Ce triste erori nu se săvârşesc în chipul acesta în alte părţi, punându-se sub pază oameni, cari nu sunt şi nu se ştiu nici ei periculoşi societăţii şi cari, atinşi puţin la creer, când întră înebunesc deabinele, fie de desnădejde şi ruşine, fie prin molipsire.

După cum se pot găsi oameni cu scaun la balamuc, tot aşa se pot însă găsi oameni scrintiţi pe afară, la aer liber, şi liberi să-şi facă de cap; şi după cum se pot găsi nevinovaţi în temniţă, tot aşa se pot găsi tâlhari pe afară. Oho, berechet!

M.

ULTIME STIRI.

Budapesta, 25 Noembrie. Sub preşedinţia ministrului de interne, Andrassy, s'a ţinut eri o conferinţă la ministerul de interne, în care s'a discutat chestia repatriărei lucrătorilor, cari emigraseră în America. Ministerul de interne a fost avizat în mod oficial, de către autorităţile din New-York, că repatriarea lucrătorilor a luat proporţii extraordinare şi că până la anul nou. această mişcare va creşte mereu. E vorba să se ia măsuri ca reîntoarcerea acestor muncitori să nu dea loc la vreo criză. Muncitorii aceştia vor trebui repartizaţi de către guvern, prin diferite părţi ale ţărei, trimiţându-i pe toţi după necesităţi în locuri anumite. Guvernul a luat măsuri, ca comitatele să înlesnească plasarea muncitorilor repatriaţi. Incă înainte de sosirea lor pe teritoriul unguresc, lucrătorii vor şti în ce oraş şi în ce atelier sau fabrică sunt repartizaţi.

Budapesta, 25 Noemvrie. Preşedintele dietei croate Medakovici a declarat, că Croaţii vor obstrua şi legea de împuternicire. In caz când ei ar ceda, coaliţia croată ar fi în pericol să-şi piarză tot terenul în Croaţia. Impăciuirea cu guvernul unguresc nu va fi posibilă, dacă acesta nu va schimba pragmatica serviciului funcţionarilor dela drumul de fer în senz favorabil dorinţelor croate.

Viena, 25 Noemvrie. Asupra ştirilor răspândite în România cu privire la starea sănătăţei Regelui Carol, fiind intervievat profesorul Dr. Norden din Viena, a declarat că nu are nici o cunoştinţă de o înrăutăţire a sănătăţei Suveranului român. Anul trecut profesorul a recomandat Regelui Carol o lună de linişte. Această linişte ar fi trebuit s'o înceapă încă în timpul verei. Suveranul român a amânat-o însă până acum înaintea deschiderei parlamentului. Aflându-se că Regele nu acordă audienţe s'au răspândit zvonuri că starea sănătăţei sale s'ar fi agravat.

Constantinopol, 25 Noemvrie. Al doilea bolnav atins de holeră a murit Sâmbătă în lazaretul din Kavak.

Wladivostok, 25 Noemvrie. Din cauza revoltelor din urmă au fost daţi în judecată 198 soldaţi. Pertractarea procesului se începe azi.

Madrid, 25 Noemvrie. S'a lăţit vestea că escadra portugeză s'a revoltat.

Berlin, 25 Nov. Arestarea teroristului rus Mirski este în legătură cu expulzarea a 29 studenţi ruşi despre cari s'a descoperit că formaseră un cerc revoluţionar.

Bibliografie.

Memorii din 1848—49 de *Vas. Moldovan*, fost prefect al Legiunei III în 1848—49. Preţul cor. 1 (cu posta cor. 1.10)

Viaţa şi operile lui Andreiu Mureşianu, studiu istoric-literar de Ioan Raţiu, prof. ord. la preparandia din Blaşiu, Preţul 2 cor.. plus porto 10 bani. Venitul curat al acestui op se va contribui la formarea unui fond pentru Internatul preparandial din Blaşiu.

„Colonel David baron Urs de Margina la Solferino şi Lissa", interesanta şi eminenta conferenţă, ce a ţinut'o d-nul colonel c. şi r. *Francisc Rieger* în reuniunile militare dela Braşov şi Sibiiu. Broşura conţine şi două portrete bine reuşite ale baronului Urs, unul din anii de mai înainte, când încă era major, altul din timpul mai recent; mai conţine şi o hartă a Lissei, cum şi ilustraţiunea mormêntului eroului nostru. Preţul 80 b. plus 6 b. porto.)

„Pentru memoria lui Avram Iancu", apelul dat către ministerul de interne D. Perczel prin d-l Dr. Amos *Frâncu*'n causa fondului pentru monumentul lui Iancu. Preţul este 1 corónă. In România 2 lei plus 5 bani porto.

„Tĕranul român şi ungur din Ardeal", studiu psihologic poporal de I. *Paul.* Preţul 1 cor. (+ 5 b. porto).

„Românul în sat şi la óste". Acesta este titlul unei noue cărticele, de p l *Ioan Pop Reteganul*, cunoscutul şi meritosul nostru scriitor poporal, a dat literaturei române. Preţul 20 b., cu posta 26 b.

„David Almăşianu", schiţe biografice de *Ioan Popea.* Broşura acésta, presentă şi multe momente de însemnătate istorică. Preţul 60 b. (cu posta 66 b..

Lupta pentru drept de Dr. Rudol de Ihering traducere de Teodor V. Păcăţian. Preţul 2 cor. (+ 10 b. porto).

Toate acestea cărţi se pot procura dela tipografia şi librăria *A.Mureşianu*, Braşov.

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.

Redactor respons.: Victor Branisce.

„Crișana“,

Societate de economii și credit în Brad.

Concurs.

Să publică concurs pentru **ocuparea unui post de practicant**, dotat cu un salar anual de **840 coroane**.

Reflectanții au să documenteze, că au absolvat cu maturitate o școală cómercială și că posed pe deplin limbile română și maghiară și eventual și cea germână.

Cei cu pracsă de bancă vor fi preferiți.

Petițiunile sunt a să înainta **până în 15 Decemvrie a. c** subsemnatei direcțiuni, iar postul e a să ocupa cu 1 Ianuarie 1908.

După serviciul provizor și neescepțional de un an, va fi denumit funcționar definitiv cu salar anual **de 1100 coroane** 200 cor. bani de quartir și tantiema statutară.

Brad, 7 Noemvrie 1907.

(3091,1—3) **Direcțiunea.**

Nr. 17625/907.

Concurs.

La administrația revirului forestier orășenesc din șanțul vechiu-Zizin este de ocupat un post de jitar classa II a. Emolumentele împreunate cu acest post sunt: Leafă în bani 500 cor. pe an, drept la quinquinalele de câte 100 cor. ca adaos conform dispozițiunilor stabilite în §. 116 din statutul de organisație orășenesc, 100 cor. relut de quartir sau locuință în natură. Vesminte în natură, 12 cor. paușal de încălțăminte și 24 m cubici lemne de foc blane.

Denumirea se face provizorice pe un an, apoi dovedind respectivul că 'și împlinește datoria cu exactitate va fi decretat ca definitiv.

Reflectanții la acest post, cari posed diploma de jitari să-și înainteze suplicile lor de concurs la oficiul silvic orășenesc până la **l-ma Decembre a. c.** scrise și subscrise de mâna lor proprie și instruite cu: testimoniu de moralitate, atestat despre serviciile de până acuma, certificat fizico-medical, arătând și ce limbi cunoaște.

Brașov, în Nov. 1907.

3090,1—1. *Magistratul orășenesc.*

ALEXIN PENTRU PRAJITURI

Cea mai fină
**UNTURĂ DE PLANTE
PENTRU FIERT, FRIPT
ȘI PRAJITURI**
25% MAI CU SPOR CA ORI CE UNTURĂ
PENTRU UȘOR DE MISTUIT RECOMANDATĂ DE MEDICI
VERITABILĂ
NUMAI CU ACEASTĂ MARCĂ DE SCUTIRE.

Se capătă în toate băcăniile.

Vițe nobilitate

liferează cu garanție, asortiment bogat de tot soiul, firmă de mulți ani recunoscută ca prima și foarte solidă:

Prima Pepinerie cu vițe nobilitate de pe Târnava.

Proprietar, **FR. CASPARI**, Mediaș [Ardeal].

Cereți Catalogul prețurilor!

Catalogul conține scrisori de recunoștință din toate părțile țerei. Fiecare proprietar de vii se poate convinge, înainte de a comanda de soliditatea firmei adresându-se verbal sau în scris la vre-o persoană cunoscută.

[3012,16—47.]

AMERICA

Plecare din **HAVRE** în fiecare Sâmbătă, din **VIENA** în fiecare Marți.

Bilete de drum pe

Linia franțeză

Bilete de drum pe

Căile ferate americane

în ori și care stațiune — cu prețuri originale.

Informații mai de aproape **gratis** și **franco** numai pe

Linia franțeză

Wien IV. Wiener-Gürtel 16
(gegenüber der Süd u. Staatsbahn).

A se observa acurat adresa.

[3029,7—6.]

Avis!

Se caută **o calfă și un ucenic român** la un magazin de Coloniale și delicatese în Brașov.

Informațiuni la administrațiunea Gazetei Transilvaniei. (3061,5—6.)

Se caută la firma d-lui Petru Pavel & Cie, magazin de haine în Brașov, **3 calfe militare** și **2 civile**, cari pot întra imediat la lucru. (3087,3—2.)

De vânzare

Un bun Pian pentru un preț **moderat**. Să poate vedea în Brașovul-vechiu, Strada lungă Nr. 35. (3088,2—2.)

La Tipografia și Librăria A. Mureșianu, Brașov.

Important pentru vêndetorii de cărți prin orașe și têrguri este cartea de rugăciune

„Lauda lui Dumneḑeu“

pentru credincioșii de religiunea ortodoxă română, cuprinḑênd rugăciuni de diminéța și de séră, la sfânta Liturgie, la taina mărturisirei, precum și la alte multe rugăciuni folositóre 56 la numĕr pe 255 pagini, format octav mic.

Acésta carte de rugăciuni artistic legată este prima la Români, cari până acuma se închinau din cărți subred legate și ordinare. Acuma nu trebue se stăm în privința acésta mai prejos de cărțile de rugăciune ale celorlalte naționalități. Prin cartea de rugăciune *„Lauda lui Dumneḑeu“* s'a făcut Românilor un însemnat serviciu, căci ea este o carte de rugăciune frumósă și se póte căpĕta în diferite legături dela mai simple până la mai luxóse și tóte în preț fórte moderat.

Prețul lor este:

	Cor. b.
Legătură trainică négră și aurită cu séu fără chip sfânt	—.90
Imit. de fildes în alb séu negru	1.60
„ „ „ cu încheietóre	1.80
„ „ „ cu cadriu argintat și închiḑĕtóre	2.10
Imit. de fildes cu catifea și închietóre	2.65
„ „ „ cu catifea și podóbă mai mare	3.10

Vînḑĕtorii de cărți primesc un rabat mai considerabil.

Tot asemenea atragem atențiunea publicului asupra *„Cartei de rugăciune“ întocmite de protopresbiterul Calistrat Coca* cu aprobarea consistorului episcopesc ortodox-oriental din Cernăuți, care carte format mic octav, cuprinḑênd asemenea tóte rugăciunile nóstre folositóre ar fi cea mai potrivită carte de rugăciune pentru toți școlarii.

Prețul acestei cărți:

In pânză négră	cor. 1.—
„ „ „ ceva mai luxósă	cor. 1.20
„ „ „ format ceva mai mare . . .	cor. 1.40

Tóte acestea se pot procura prin Tipografia și Librăria A. Mureșianu, Brașov, unde au sĕ se adreseze și **vêndĕtorii.**

TIPOGRAFIA A. Mureșianu

Brașov, Têrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provĕḑut cŭ cele mai bune mijlóce tehnice și fiind bine asortat cŭ tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în posițiune de a puté esecuta **orĭ-ce comande** cu promptitudine și acuratețĕ, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE
ÎN AUR, ARGINT ȘI COLORI.
CĂRȚĬ DE SCIINȚĂ,
LITERATURĂ ȘI DIDACTICE
STATUTE.
FOI PERIODICE.
BILETE DE VISITĂ
DIFERITE FORMATE.
PROGRAME ELEGANTE.
BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNTĂ
DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORI.
ANUNȚURĬ.

REGISTRE și IMPRIMATE
pentru tóte speciile de serviciurĭ.
BILANȚURĬ.
Compturĭ, Adrese,
Circulare, Scrisorĭ.
Couverte, în tolă mărimea.
TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELURI și RESTAURANTE.
PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE
BILETE DE INMORMENTARI.

Comandele eventuale se primesc **în biuroul tipografiei, Brașov Têrgul Inuluĭ Nr. 30, în etagiul,** îndĕrĕpt în curte. — **Prețurile moderate.** — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.

Plecarea și sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Brașov.

Valabil din 1 Oct. st. n. 1907 și până în 1 Maiu st. n. 1908.

Plecarea trenurilor din Brașov.

Dela Brașov la Budapesta:

I. Trenul mixt la óra 5·31 min. dimin.
II. Tr. accel. (peste Clușiu) la ó. 2·45 m. p. m.
III. Trenul de pers. la óra 8·06 min. séra.
IV. Tr. accel. p. Arad la órele 10·26 m. séra.

Dela Brașov la Bucurescĭ:

I. Trenul de persóne la óra 3·20 m. dim.
II. Tren accel. la órele 4·59 m. dim. (Cl. I.)
III. Trenul mixt la órele 11·35 m. a. m.
IV. Trenul accel. la óra 2·19 min. p. m. (ce vine pe la Clușiu).
V. Tren mixt la órele 6·50 séra.*
*) (care circulă numai la Predeal).

Dela Brașov la Kezdi-Oșorheiu Bereczk și Ciuc-Ghimes:

I. Trenul de pers. la óra 5.15 min. dim.*
II. Trenul mixt la óra 8·41 min. a. m.*
III. Trenul de per. la óra 3·05 m. p. m. (are legătură cu Ciuc-Szereda).
IV. Tren de pers. la órele 7·00 m. séra.*
(* au legătură numai la Szepszi-Szt.-György).

Dela Brașov la Zêrnescĭ (gara Bartolomeiu)

I. Trenul mixt la óra 9·02 min a. m.
II. Trenul mixt la óra 3·14 min. p. m.
III. Tren mixt la óra 9·47 séra.

Sosirea trenurilor în Brașov:

Dela Budapesta la Brașov:

I. Tren acc. p. Arad la órele 4·52 m. dim.
II. Trenul de persóne la óra 7·51 dim.
III. Tr. accel. peste Clușiŭ la ó. 2·09 m. p. m.
IV. Trenul mixt la óra 9·28 min. séra.

Dela Bucurescĭ la Brașov:

I. Tren. de pers. la óra 7·28 min. dim.
II. Trenul accel. la óra 2.18 min. p. m. (Are legătură cu Sibiiu și Cluj).
III. Trenul pers., la óra 4·55 m. p. m.
IV. Trenul mixt. la óra 9·18 min. séra.
V. Tr. accel. la órele 10·14 m. séra. (Cl. I.)

Dela Bereczk-Kezdi-Oșorheiu și Ciuc-Ghimes la Brașov:

I. Trenul de persóne la óra 8.16 m. dim.* (are legătură cu Ciuc-Sereda).
II. Trenul de pers. la óra 1·59 m. p. m.*
III. Trenul mixt, la óra 6·33 m. séra.*)
IV. Tren mixt, la órele 10·08 m. séra.
(* au legătură cu Ciuc-Gyimes).

Dela Zêrnescĭ la Brașov (gar. Bartolomeiu.)

I. Trenul mixt la óra 7·12 min. dim.
II. Trenul mixt la óra 1·17 min. p. m.
III. Tren mixt la óra 7·34 séra.